

Nr 6.

Ankom till riksdagens kansli den 6 april 1921 kl. 1 e. m.

Andra kammarens andra tillfälliga utskotts utlåtande nr 6, om skrivelse till Kungl. Maj:t angående beredande åt barnaföderskor av billigare och förbättrad vård av läkare och sköterskor.

I en inom andra kammaren väckt och till dess andra tillfälliga utskott hänvisad motion, nr 221, har herr *Magnusson* i Skövde hemställt, »att riksdagen måtte för sin del besluta i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, det täcktes Kungl. Maj:t verkställa utredning angående beredande av billigast möjliga läkarehjälp för barnaföderskor och om ökad sköterskevård åt dessa samt för riksdagen framlägga förslag i berörda hänseenden.»

Motionen.

Med avseende på motiveringen tillåter sig utskottet hänvisa till motionen.

Det i förevarande motion framförda spörsmålet hör otvivelaktigt till dem, som äro värda att av statsmakterna särskilt uppmärksammas. Det kan ej bestridas, att den vård, som ofta kommer barnaföderskor i mindre bemädlade hem till del, icke på långt när kan anses tillfredsställande. Att åtskilligt återstår att göra för åstadkommande av önskvärda förbättringar uti ifrågavarande avseende, torde också allmänt erkännas, och utskottet vill med hänsyn härtill för sin del framhålla det behjärtansvärda i motionens allmänna syfte.

Utskottet.

Vid en granskning av de speciella krav, som i densamma göras gällande, får utskottet emellertid påpeka, att några av dessa i viss mån redan vunnit beaktande, medan andra för närvarande befinna sig under utredning.

Då motionären betonar önskvärldheten av billigare arvode för anlitan-
Bihang till riksdagens protokoll 1921. 13 saml. 2 avd. 5 häft. (Nr 6.)

de av läkarhjälp för barnsängskvinnor, varvid han särskilt vänder sig mot den enligt 1918 års läkartaxa läkaren medgivna rätten att för biträde vid barnförlossning uttaga ett tilläggsarvode från och med 5 till och med 25 kronor, får utskottet erinra om de möjligheter, som enligt gällande förordning förefinnas för mindre bemedlade patienter att erhålla statsbidrag till lindring av sjukvårdskostnaderna. Sådant statsbidrag skall enligt kungl. kung. den 8 november 1918 utgå med $\frac{4}{5}$ av den del av läkararvodet, som överstiger 7 kronor. Att anslaget hittills ej i större omfattning utnyttjats, torde till stor del bero på bristande kunskap om denna förmån. Utskottet anser det därför önskvärt, att nämnda bestämmelse blir på ett mera effektivt sätt kungjord. I överensstämmelse härmed kunna alltså även ifråga om läkarhjälp åt barnaföderskor ganska avsevärda utjämnningar i kostnaderna beredas. De drygaste utgifterna vid anlitande av läkarhjälp utgå emellertid ofta nog icke till själva läkararvodet utan till betalande av skjutskostnader. Enligt utskottets mening är det en viktig förutsättning för, att lättnaden i sjukvården för de mindre bemedlade skall bliva verkligt effektiv, att bidrag till bestridande även av nämnda kostnader lämnas från det allmännas sida. Förslag i denna riktning har också framställts i ett den 20 december 1920 avgivet betänkande av kommittén för utredning ifråga om regleringen av avlöningsförhållandena för förste provinsialläkare och provinsialläkare, vilket förslag för närvarande befinner sig under Kungl. Maj:ts handläggning.

Vad beträffar arvodet för barnmorskehjälp, utgår detta som bekant i enlighet med av barnmorskestyrelserna för varje barnmorskedistrikt fastställd taxa, och beloppen äro för de olika distrikten växlande. Ehuru de i allmänhet icke torde vara för högt tilltagna, kan de ifrågavarande avgifternas erläggande dock i många fall kännas betungande nog. Skäl torde därför kunna anföras för att även barnmorskearvodenas utbetalande underlättas för de mindre bemedlade genom bidrag, som för ändamålet ställes till förfogande från det allmännas sida.

Viktigast av de frågor, som i motionen bringas på tal, är enligt utskottets tanke den, som rör en förbättrad vård åt barnaföderskorna och deras barn. Olika utvägar äro tänkbara för befrämjande av detta syfte. Ett större antal besök av barnmorskorna än vad nu i allmänhet plägar förekomma torde vara önskvärt. För skötseln av barnaföderskorna men framför allt för själva hemvården under den tid dessa äro ur stånd att ägna sig häråt vore önskligt, att tillgång funnes till särskilt för ändamålet utbildade hemsköterskor. Ett annat önskemål, som varit föremål för diskussion, är upprättandet av särskilda förlossningshem å landsbygden, varigenom mödrar i trångbodda och fattiga hem under barnsängstiden kunde erhålla den oundgängliga vård, varav de äro i behov. Det spørsmål det här gäller

innehåller sålunda i själva verket ett komplex av olika frågor, vilka lämpligen böra upptagas till lösning i ett sammanhang.

Såsom i det föregående berörts, har en utredning i detta syfte redan blivit igångsatt. Med anledning av skrivelse av 1914 års senare riksdag (nr 207) med begäran om utredning angående åtgärder för beredande av bättre vård i vissa fall åt barnsängskvinnor jämte nyfödda barn överlämnade Kungl. Maj:t detta spörsmål åt medicinalstyrelsen, vilken erhöll tillåtelse att för utredningsarbetet tillkalla fyra sakkunniga. Detta arbete har på grund av mellankommande hinder och genom andra uppdrag, som samtidigt varit åt de sakkunniga överlätna och redan blivit slutförda, ännu ej fullbordats. Då en utredning av den art, som i motionen påyrkas, sålunda redan är igångsatt och i vissa delar redan fullbordad, synes en skrivelse i den av motionären föreslagna riktningen för det närvarande icke vara av behovet påkallad.

Med anledning av vad sålunda ovan anförts, får utskottet hemställa,

att förevarande motion icke måtte till någon andra kammarens åtgärd föranleda.

Stockholm den 5 april 1921.

På utskottets vägnar:

F. BLOCK.

Närvarande vid förevarande ärendes slutbehandling: Herrar *Block, Fast, Isaksson, Schill, Björk, Johansson* i Bro, *Hellberg, Clemedtson**, *Törnkvist* och *Godin*.*

* Icke närvarande vid justeringen.